

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ
TARIM EKONOMİSİ BÖLÜMÜ

TARIMSAL YAYIM ve İLETİŞİM

Prof. Dr. Göksel ARMAĞAN

1. İLKELER

Tarım sal Yayım Kavramı ve Tarihi Gelişimi
Algılama
İletişim
Davranışların Temelleri ve Güdülenme
Öğrenme ve Öğretme
Sosyal Etkiler
Yeniliklerin Benimsenmesi ve Yayılması
İnançlar, Değerler, Normlar ve Tarım sal Yayım

İçerik

2. YÖNTEM ve TEKNİKLER

Görsel Araçlar
Çiftlik ve Ev Ziyareti
Konferans
Grup Tartışması
Beceri Eğitimi
Tarım sal Geziler
Grup Demonstrasyonu
Kitle İletişim Araç ve Yöntemleri

3. PLANLAMA ve DEĞERLENDİRME

Yayım Programlarının Hazırlanması
Değerlendirme

Prof.Dr. Tayfun ÖZKAYA
EÜ Ziraat Fak. Tarım Ekonomisi Bölümü

Tarım sal Yayım ve Danışmanlık
Ulusal arası Tarım sal Eğitim Merkezi Müdürüğü (<http://www.uten.gov.tr>)

1. Tarım sal yayım gerekli midir? Üreticilerle olan ilişkiler nasıl olmalıdır?

2. Tarım sal yayımda temel kavramlar

Yayım Kavramı (yayımcı iletişim ağı)

Araştırmacı-Yayımcı, Yayımcı-Üretici, Araştırmacı-Üretici ilişkileri (Empati)

Tarım sal yayımın temel hedefi (daha iyi yaşam koşulları)

Tarım sal yayımın temel özellikleri (hedef kitle, hedefler, içerik, işleyiş)

Tarım sal yayımın ilkeleri ve amaçlar

3. Küçük çiftçiler ve tarım sal yayım (köylü, çiftçi, üretici kavramları)

4. Etkili bir yayım için bilinmesi gerekenler:

Algılama ve iletişim (etkin dinleme)

Sosyal Etkileşim ve İletişim Becerileri

İletişim ve Empati

Davranışların temelleri ve güdülenme (motivasyon)

Sosyal etkiler (aile, arkadaş, komşu, kırsal toplum, liderler, önderler, öner çiftçi)

Öğrenme, eğitim hedeflerinin sınıflandırılması (bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar)

İçerik

5. Kırsal Kalkınma ve Halk eğitimi
Köy Sosyolojisi, Köy Enstitüleri
6. Yeniliklerin Benimsenmesi ve Yayılması
Kabul Etme Süreci, Yenilikleri Kabul Etme Kategorileri, Yenilikçilik İndeksi
Yeniliklerin Karakteristikleri
7. Tarımsal Yayım Araç ve Yöntemleri
Bireysel Yayım Yöntemleri, Grup Yayım Yöntemleri, Kitle Yayım Yöntemleri
8. Tarımsal Yayım programlarının Planlanması ve Değerlendirilmesi
9. AB Ülkelerinde Tarımsal Yayım
AB Tarımsal Yayım Politikaları, Çiftlik Yayım Sistemi

Aç bir insana bir balyk ver, doysun bir kere,
Balyk tutmayı öğret doysun ömrü boyunca.
ÇİN ATASÖZÜ

Bir yıl sonrası ise düşündüğün tohum ek.
Ağaç dik, on yıl sonrası ise tasarladığın.
Ama, düşünüyorsan yüz yıl ötesini, halkı eğit o zaman.
KUAN TZU (M.Ö.650)

TARIMSAL YAYIM

Bütün faaliyetlerin özünde, **ekonomik kriterler** taşıdığı fikri oldukça yaygındır. Gerçekte her çeşit düşünce, çalışma ve çabaların ülke ekonomisini geliştirmek, halkın daha yüksek kültür ve refah düzeyine erişmesini temin etmek yönünde yürütüldüğü görülmektedir. Türkiye 'de kırsal nüfus, oldukça önemli bir kesimi oluşturmaktadır ve bu kesimin ekonomik kalkınma sürecinde gerilerde kaldığı görülmektedir. Kalkınmada en etkili araç eğitimidir. Yayım kavramı kimi kaynaklarda **öğretime** eş kullanılmaktadır.

Tarımsal Yayım Kavramı

Yayım etkinliklerini tanımlamak üzere değişik dillerde değişik terimler kullanılmaktadır.

ABD ve Britanya’da “**Extension Education**” terimi kullanılmaktadır. “To extend” yaymak genişletmek; “education” ise eğitim demektir.

Hollanda dilinde, “**Voorlichting**” halkın yolunu bulabilmesine yardım amacıyla önünün aydınlatılması anlamına gelmektedir.

Almanya’da kullanılan terim “**Beratung**” dur. Danışmanlık yapmak anlamındadır.

Fransızca’da kullanılan terim “**Vulgarisation**” dır. Basitleştirme anlamındadır.

TARIMSAL YAYIM FELSEFESİ

Tarımsal Yayım

Tarımla uğraşan kişilerin sosyal, ekonomik ve kültürel yönden kalkınmalarına yardım etmek amacıyla yönelik, okul dışı ve gönüllü eğitim sistemidir.

Tarımsal Yayımın Konu Alanları

- Üretim tekniğine ilişkin konular
- Pazarlamaya ilişkin konular
- İşletmeciliğe ilişkin konular
- Doğal kaynaklara ilişkin konular
- Üretici örgütlenmesine ilişkin konular
- Gençlik eğitimine ilişkin konular

Tarımsal yayımla ilgili ilk bulgulara M.Ö. 1800 yıllarında Mezopotamya’da rastlanmıştır. Arkeologlar o dönemlerde vergi kayıplarını önlemek için tabletler üzerine sulama ve fare mücadelesi konularında bazı yazıların yazıldığını bulmuşlardır. Aynı dönemlerde Mısır’da ve Antik Yunan’da da benzer tabletler bulunmuştur. M.S. dördüncü yüzyılda Romalılarda toprak sahiplerine yönelik bilgiler içeren tabletler bulunmuştur. Yine bu dönemlerde Çin’de tarımsal konularda tabletler bulunmuştur.

Yayım deyiminin kullanılması ise 1850’lere rastlamaktadır. İki önemli üniversite olan Cambridge ve Oxford kentsel ve endüstriyel alanlarda yaşayan insanların eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmışlardır. “Üniversite yayımı” ilk olarak hayata geçirilmiş, başlangıçta sosyal konulara ağırlık verilmiştir. 1890’larda ise kırsal alanlarda tarımla ilgili konularda eğitimler yapılmaya başlanmıştır.

Avrupa’da bugünkü anlamıyla modern yayım servislerinin kurulması Avrupa’da 1845 yılında patates salgın hastalığının ortaya çıkışından sonra başlamıştır. Bu hastalık en çok İrlanda’yı etkilemiştir. Çünkü İrlandalıların beslenmelerinde patatesin önemli bir rolü vardır. Bu salgın hastalık üzerine İrlanda’da gezici eğitimciler istihdam edilmiştir.

Bu uzmanlar İrlanda genelinde bu hastalıktan etkilenen bölgeleri gezerek, hastalıkla mücadele konusunda üreticilere bilgi vermişler, hastalıkla mücadele yollarını anlatmışlardır. 19. yüzyılın sonlarında Almanya’da, 1870’te Danimarka’da ve 1840’ların sonu ve 1850’lerin başlarında da Hollanda’da yayım elemanları atanmıştır.

Tarımsal Yayımın Temel Özellikleri

- Tarımsal Yayımın muhatap, tarımla uğraşan kişilerdir
- Tarımsal yayımda amaçlar çok yönlüdür.
- Tarımsal yayımda felsefe, çiftçilerin kendi kendilerine yardım etmelerine yardımcı olmaktır.
- Tarımsal yayım teknik bir hizmettir.
- Tarımsal yayım okul dışı bir eğitim sistemidir.
- Tarımsal yayım eğitimi gönüllülük esasına dayanır.
- Tarımsal yayım teorik yönü kolay fakat pratik yönü zor olan bir konudur.

Tarımsal Yayında Amaçlar

Temel amaçlar, yasalarda ve yönetmeliklerde yer alan çok geniş kapsamlı amaçlardır. Yayında temel amaç, çiftçilerin kalkınmalarına eğitim yoluyla yardım etmektir.

Genel amaçlar, tarımsal yayım programının konusunu oluşturan geniş kapsamlı fakat sınırları belli olan amaçlardır.

A ilinde pamuk üretimini geliştirmek

B ilinde hayvancılığı geliştirmek

C ilinde organik tarımı geliştirmek

İş amaçları, aksiyon planında yer alan dar kapsamlı ve özel nitelikli amaçlardır.

Çiftçilerin x elma çeşidini tanımlarını sağlamak

Çiftçilerin sertifikalı ve ilaçlı tohum kullanmalarını sağlamak

TARIMSAL YAYIMDA YAKLAŞIMLAR

Yaklaşım

- Yapıya
- Liderliğe
- Programa
- Yöntemlere
- Kaynaklara
- Aktör ilişkilerine

REHBERLİK EDER

Yaklaşımlar?

- Genel Tarımsal Yayım Yaklaşımı
- Ürün Bazında Yayım Yaklaşımı
- Eğitim ve Ziyaret Yaklaşımı
- Katılımcı Tarımsal Yayım Yaklaşımı
- Proje Yaklaşımı
- Çiftçilik Sistemleri Araştırması ve Yayım Yaklaşımı
- Maliyeti Paylaşım Yaklaşımı
- Kurumsallaştırılmış Eğitim Yaklaşımı

Yaklaşımların ortak özellikleri

Informal eğitim
Tarımla ilgili içerik
İletişim teknik ve araçları
Kırsal insanların yeteneklerini geliştirmek

Genel Tarımsal Yayım Yaklaşımı

Merkezden taşraya
Tarım Bakanlığı bünyesinde (en azından denetleme)
Kırsal kesime teknoloji akışı varsayımı
Tarımın gelişmesini hedefler
Üretim/Gelir artışı temel hedeftir
Planlama devlet tarafından yapılır

Ürün Yaklaşımı

Belli bir ürünle ilgilenir
Uzmanlaşmıştır
İhraç ürünlerine yönelmiştir
Plantasyonlar (şeker, kahve, kauçuk, muz vs.)
Üretim artışı
Kaliteyi iyileştirme
Planlama ürünle ilgili örgüt tarafından yapılır
Çiftçiler kendilerine denileni yapmak zorunda

Eğitim ve Ziyaret Yaklaşımı

Çiftçilere faydalı olabilecek teknolojilerin merkezi yönetimde olduğu, bu teknolojilerin üreticilere aktarılması ile daha iyi üretim yapılabileceği, dolayısıyla tarımsal gelirin artacağı varsayımına dayanmaktadır.

Dünyada ilk kez 1962' de Seyhan Sulama Projesi (Adana) 1970' lerin ortalarında diğer ülkelere önerilmiş
Düzenli eğitim ve çiftçi ziyareti
Temel hedef üretim verim artışı
Kamu yayımı
Yukarıdan aşağıya bilgi transferi

Katılımcı Yaklaşımlar

Dünyada 1990'lı yılların başlarında ise **Katılımcı Yaklaşımlar** gündeme gelmiştir. Katılımcı yaklaşımlarda yerel bilgiye önem verilmekte ve kırsal alanda yaşayanların sahip oldukları yerel bilgiler başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir. Yaklaşımın temel prensibi, karşılıklı öğrenmedir. Yani hem üreticiler hem de dışarıdan gelenler (ziraat mühendisleri, teknisyenler vb.) birbirlerinden bir şeyler öğrenmektedirler. Önceden planlanmış toplantılarda sorunlar görüşülmekte, fırsatlar ve potansiyeller belirlenmekte ve sonuçta eylem planları hazırlanmaktadır.

Proje Yaklaşımı

Belli bir yörede, belli sürede dış yardım

Hedefler bölgesine ve yardım kuruluşuna göre saptanır.

Maliyeti Paylaşım Yaklaşımı

“Yararlanan öder” mantığı olabilir.

Yerel koşullara uygun olmalıdır.

Avrupa Birliğinde masraflara katılanlar programda söz sahibidir.

Çiftçilik Sistemleri Araştırması ve Yayım Yaklaşımı

Araştırma ve kalkınma programlarından daha ziyade büyük ölçekli işletmelerin yararlandığı ve küçük ölçekli işletmelerin ihmal edildiğinin anlaşılmasından sonra dünyada 1970' li yıllarda çiftçi öncelikli yeni bir yaklaşım gündeme gelmiştir. “**Çiftçilik Sistemleri Araştırması ve Yayım Yaklaşımı**” nda amaç küçük ölçekli işletmelere yönelik teknolojilerin geliştirilmesidir.

- Kalkınmaya yönelik
- Aktif katılım
- Çiftçi örgütleri
- Aile
- Transfer mekanizması etkindir
- Sürdürülebilir

YAYIM ELEMANI

Tarım Becerileri

İletişim Becerileri

Tarım Bilimi

Davranış Bilimi

Yayımcının Rolü

- Çiftçilerin problemlerinin farkına varmasını, problemlerini çözmelerine, nasıl çözeceklerine yardımcı olur
- Davranışların, eğilimlerin ve sosyal örgütlenmenin değişimi/dönüşümü
- Kırsal kesim ve diğer aktörlerle bağlantı noktasıdır
- Yayımcı, kırsal toplumun değişimi için eylemi motive eder
- Kırsal kesimin sorunlarını aşması için kendi örgütlerini harekete geçirir
- Arzulanan değişim için karar alma sürecini etkiler

Yayımcı Kimdir/Nedir?

- Öğretmen/educator
- Lider
- İletişimci
- Organizatör
- Aracı
- Danışman
- Dinleyici
- Tedarikçi
- Arkadaş
- Kolaylaştırıcı

Dört konuda bilgi çok önemli

- Teknik
- Kırsal yaşam
- Politika
- Yetişkin eğitimi

Kişisel Beceriler

Organizasyon ve planlama
İletişim
Analiz ve teşhis
Liderlik
Girişimci

Kişisel Özellikler

Yayıma sevmeli
Güvenilir olmalı
Alçak gönüllü olmalı
Kendine güveni olmalı

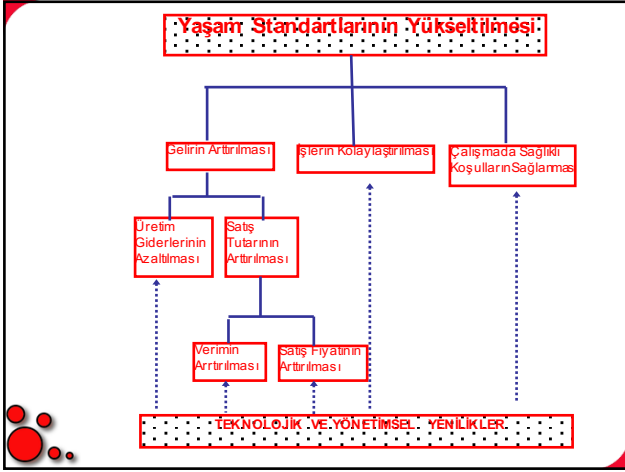
Yayın Kavramı

Genel bir yaklaşımla yayım, araştırmacılar ile çiftçiler arasındaki bir bağ olarak düşünülebilir.

PROBLEMLER

ARAŞTIRMA VE ÇİFTÇİLER ARASINDA YAYIM BAĞI

YAYIMCININ İLETİŞİM AĞI

Tarım Konusu

Tarımsal Yayım ve Küçük Çiftçiler

Tarımsal yayım etkinlikleri her zaman kırsal kesimin tümüne eşit ölçüde yarar sağlamayabilir. Tarımsal yayım sihirli bir sopa olmayıp etkileri ancak diğer faktörler de dikkate alınarak belirlenebilir. Bazı yenilikler her kesime de yararlı olabilir. Yeni ve yüksek verimli tohumlukların çoğu hem küçük, hem de büyük çiftçilerce fazla zorlanmadan kabul edilebilir. Halbuki yeni makinelerin çoğu ancak belli büyüklükte çiftçilerce satın alınabilir.

Tarım Konusu

Eğer tarım politikası ve kooperatif hareketi dengeyi küçük çiftçiler yararına değiştirmez ise bazı yayım etkinlikleri küçük çiftçiler için yıkıcı etkiler bile doğurabilir. Böyle durumlarda yeniliği ilk benimseyen büyük çiftçiler verim artışı veya maliyetlerin düşüşü ile büyük gelir artışları sağlarlar. Bir süre sonra orta çiftçiler de yeniliği uyguladıklarında artan üretim nedeniyle ürün fiyatları düşmektedir. Henüz yeniliği uygulamamış küçük çiftçilerin geliri düşen fiyatlar nedeniyle azalmaya başlar.

Tarımsal Yayım

Tarım alanında ortaya çıkan yeni bilgi*, teknik ve araçlar konusunda çiftçilerin (üreticilerin) eğitilmesi, bilgilendirilmesi, onlara bu yeni teknik ve araçların eğitimsel bir süreç içerisinde benimsetilmesi çalışmaları olup, böylece onların ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan kalkınmalarına yardımcı olmaktadır.

* invention+novation=innovation
buluş+yenilik=yeni bilgiler (yenilikler)

- **Veri(Data)** sadece rakamlar, semboller.
- **Haber(Information)** Verilerin işlenerek anlaşılır hale gelmesi. Kim, ne, nerede, ne zaman sorularının cevabıdır.
- **Bilgi(Knowledge)** Bilgilerin uygulamaları açıklayabilmesi aşaması. Nasıl sorusunun cevabı bu aşamada verilebilir.
- **Kavrama(Understanding)** Değerlendirmelerin yapıldığı aşama. Neden sorusunun cevabı bu aşamada verilebilir.
- **Bilgelik(Wisdom)** Değer (sosyal veya ekonomik) yaratma aşaması.

Kaynak: <http://www.systems-thinking.org/dk/wd/ikw.htm> Data, Information, Knowledge, and Wisdom by Gene Bellinger, Duvel Castro, Anthony Mills

Genel Olarak Tarımsal Yayım

Tarımsal yayım halk için değil, halkla birlikte çalışmaktır.

Tarımsal yayım çalışmaları mevcut koşullara uygun olmalıdır.

Yayım programları esnek olmalı, halkın istek ve gereksinmelerini karşılamaya dönük olmalıdır.

Ülkenin makro anlamda ekonomik ve sosyal politikalarına uyumlu olmalıdır.

Tarımsal yayım programları uygulanırken hedef kitleye karşı sorumlu olduğu unutulmamalıdır.

Tarımsal yayımda hedef kitle kırsal kesimde yaşayan kişilerdir.

Tarımsal yayımda ulaşılmak istenen hedefler ekonomik, sosyal ve kültürelidir.

Temel öğretim tekniği “yaparak öğrenme” (demonstrasyon) olarak belirlenmiştir.

Okul-dışı bir yönü söz konusudur.

Tarımsal yayımda gönüllülük ilkesi mutlaka olmalıdır.

Tarımsal yayımda yerel önderlerden mutlaka yararlanılmalıdır.

Tarımsal yayım çalışmaları demokratik olmalıdır.

Tarımsal yayım süreklilik özelliği gösteren bir bilgilendirme sürecidir.

Kırsal kalkınmanın sağlanabilmesi için mutlaka gereklidir.

Kırsal kesim insanının tarım dışı konularda (ağız ve diş sağlığı, aile planlaması, çevrenin korunması vb.) da bilinçlendirilmesi yine tarımsal yayımın kapsamındadır.